

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

EKİM 2020
Sayı 90

İçindekiler

Yönetici Özeti-Küresel Ekonomi	1
Yönetici Özeti-Türkiye Ekonomisi	2
Küresel Ekonomideki Gelişmeler	3
Dünya Ekonomisi	3
ABD	4
EURO BÖLGESİ-AB	4
Almanya	5
İngiltere	5
Japonya	6
Çin	7
Hindistan	7
Güney Kore	8
Brezilya	8
Rusya	9
İmalat PMI İncelemesi – Eylül 2020	10
Döviz Kurları İncelemesi – Eylül 2020	11
Teknoloji Gündemi	12
Türkiye’deki Güncel Ekonomik Gelişmeler	13
Enflasyon-Eylül 2020	13
Sanayi Üretim Endeksi - Ağustos 2020	14
Kapasite Kullanım Oranı - Eylül 2020	15
Güven Endeksleri ve Bütçe	16
Hane Halkı İşgücü Verileri- Temmuz 2020	17
Ödemeler Dengesi – Ağustos 2020	18
Dış Ticaret Verileri - Ağustos 2020	19
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: Türkiye	20
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: İzmir	21
Pazar Araştırmasında 58. Ülke: Yeni Zelanda	22

YÖNETİCİ ÖZETİ KÜRESEL EKONOMİ

➤ **Covid-19 pandemisinde** vakaların pek çok ülkede ciddi düzeyde artışa geçmesiyle sonbahar aylarına yönelik endişeler gerçekleşmeye başlarken; farklı ülkeler olumsuz ekonomik etkileri sebebiyle ilkbahar aylarındaki gibi sıkı karantina önlemlerine dönmek istemiyorlar. Bu yüzden **pandemi ile mücadele zor bir döneme giriyor.**

➤ **IMF, “uzun ve zor bir tırmanış” başlığı ile yayımladığı güncel küresel ekonomik görünüm raporunda,** karantina uygulamalarından kaynaklanan ekonomik daralmaların devam ettiğini, **toparlanmadaki aksamaların sonbahar ayları ile birlikte görünür hale geldiğini** belirtti.

➤ Ekonomik büyüme kadar küresel ticaret de pandemiden ve korumacı politikalardan olumsuz etkileniyor. **Dünya Ticaret Örgütü, küresel ticaretin 2020’de yüzde 9,2 daralacağı** öngörüsünde bulundu.

➤ **ABD’de** Başkanlık seçimlerinde sona doğru yaklaşılrken, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu **Fitch Ratings, seçimlerinin politika ortamı ve ekonomi üzerinde önemli etkileri olacağını** açıkladı.

➤ Pandemi kaynaklı ekonomik olumsuzluklarla mücadele ve Brexit sonrası Avrupa-İngiltere ilişkileri gibi diğer politik gelişmeleri değerlendirme gündemiyle gerçekleştirilen **Avrupa Birliği Liderler Zirvesi’nde,** ekonomik olarak zorluk yaratsa da önlemlerin artırılmasını gerektiği belirtildi. Gelecek aylarda **AB ekonomisini desteklemeye devam etmek için yeni paketler** açıklanabilir.

➤ **Almanya’da** yer alan çeşitli ekonomi kuruluşları ortak bir değerlendirme raporu yayınlayarak, ülke ekonomisinin pandeminin yarattığı krizden çıkıp toparlanmanın beklentilerden daha uzun süreceğini açıkladı ve **2020 yılı için daralma beklentisini yüzde - 5,4** olarak revize ettiler.

➤ Pandemi vaka artışları Brexit süreciyle ilgili kararların alınmasını geciktirirken, uzmanlar Brexit geçiş sürecinin anlaşmayla sonuçlansa bile, **Sterlin’in Dolar ve Euro karşısında fazla değer kazanmayacağını ve mali kayıpların İngiltere’nin öngördüğünden daha fazla olabileceğini** öngördü.

➤ **Japonya,** pandemi sebebiyle ekonomisi rekor seviyede daralan ekonomisi için **yeni teşvikler sağlanması yönünde hazırlıklara** başladı. Yeni teşvikler, küçük işletmeleri desteklemekle birlikte, uzun vadede ekonomiyi yeniden canlandırmaya da odaklanacak.

➤ **Çin ekonomisi üçüncü çeyrekte yüzde 4,9 büyüdü.** Böylece, ikinci çeyrekteki toparlanma eğilimi üçüncü çeyrek itibarıyla daha da güçlenmiş oldu.

➤ Hindistan ekonomisinin ikinci çeyrekte rekor düzeyde küçülmesinin ardından, yeni politikalar üretilmesi yönünde Hükümet ve Merkez Bankası’ndan beklentiler arttı. Dünya Bankası **Hindistan ekonomisinin bu yıl yüzde 9,6 oranında küçüleceğini** öngörüyor.

➤ OECD, güncel olarak açıkladığı **Dijital Hükümet Endeksi’nde Güney Kore’nin 33 ülke arasında birinci** olduğunu belirterek, Güney Kore’nin pandemi ile mücadelede hem sağlık yönünden hem de ekonomik olarak en başarılı ülke seçilmesinde dijitalleşmeye yaptığı yatırımların da çok büyük etkisinin olduğu açıkladı.

➤ **Brezilya** vaka sayılarında dünyada ilk sıralarda yer almasına karşın, Eylül ayı itibarıyla toparlanma işaretleri gözleniyor. Söz konusu ayda, ihracattaki gerilemenin ithalattan çok daha az olmasıyla, **1989’dan beri en yüksek aylık dış ticaret fazlası** kaydedildi.

➤ **Rusya’da** olumsuz ekonomik görünüm devam ediyor. **Sanayi üretimi** Ağustos’ta yüzde 4,2 daralmanın ardından **Eylül’de de imalat sanayideki gerilemenin etkisiyle beklentilerden daha kötü gerçekleşerek yüzde 5 daraldı.**

YÖNETİCİ ÖZETİ TÜRKİYE EKONOMİSİ

- **Enflasyon Oranı;** 2020 yılı Eylül ayında; yıllık bazda TÜFE'de %11,75, Yİ-ÜFE'de %14,33 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre; TÜFE'de %0,97 oranında ve Yİ-ÜFE'de %2,65 oranında artış yaşandı.
- **İşsizlik Oranı;** 15 ve üstü yaş grubunda; 2020 yılı Temmuz ayında bir önceki yıla göre 0,5 puan azalışla %13,4 oranında gerçekleşirken, istihdam edilen kişi sayısı 1 milyon 254 bin, işsiz sayısı 369 bin kişi azaldı.
- **Sanayi Üretim Endeksi;** 2020 yılı Ağustos ayında takvim etkisinden arındırılmış endeks verileri itibariyle yıllık bazda %10,4, aylık bazda ise %3,4 arttı.
- **Kapasite kullanımı,** 2020 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre 1,3 puan artarak %74,6 oranında gerçekleşti.
- **Dış Ticaret Açığı;** 2020 yılı Ağustos ayında yıllık bazda %168,2 oranında artarak -6,3 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşti. İhracat, %5,7 oranında azalarak 12,5 milyar Dolar, ithalat da %20,4 oranında artarak 18,7 milyar Dolar seviyesinde gerçekleşti.
- **Cari İşlemler Hesabı;** 2019 yılı Ağustos ayında 3.314 milyon Dolar fazla vermişken, 2020 yılı Ağustos ayında 4.631 milyon Dolar açık olarak gerçekleşti. Bunun sonucunda on iki aylık cari işlemler açığı 23.203 milyon Dolar oldu.
- **Güven Endeksleri;** Reel Kesim Güven Endeksi; 2020 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre, 0,9 puan azalarak 105,3 seviyesinde gerçekleşti. Tüketici Güven Endeksi, bir önceki aya göre, 2,6 puan artarak 82,0 oldu. Ekonomik Güven Endeksi bir önceki aya göre, bir önceki aya göre, 2,6 puan artarak 88,5 değerine yükseldi.
- **PMI ve CDS;** 2020 yılı Eylül ayında İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), bir önceki aya göre 1,5 puan azalışla 52,8 düzeyinde gerçekleşti. 2020 yılı Ağustos ayında CDS ortalama 521,94 olarak kaydedilirken, Eylül ayında ortalama 558,51 olarak gerçekleşti. CDS, 23 Ekim 2020 tarihi itibariyle ise 520'den işlem görüyor.
- **Faiz Oranı;** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, politika faizini değiştirmeyerek %10,25 seviyesinde sabit tuttu.

KÜRESEL EKONOMİDEKİ GELİŞMELER

DÜNYA EKONOMİSİ

Covid-19 pandemisinde vakaların pek çok ülkede ciddi düzeyde artışa geçmesiyle, sonbahar aylarına yönelik endişeler gerçekleşmeye başladı. Özellikle Avrupa genelinde vakaların rekor düzeylere ulaşması, pek çok karantina önleminin yeniden sıkılaştırılmasına sebep oldu. Dünya Sağlık Örgütü, maske kullanımına uyulmasının kış bitene kadar binlerce kişinin ölümünü engelleyebileceğini açıklarken, önlemlerin olumsuz ekonomik etkileri sebebiyle, pek çok yerde maske ve karantina karşıtı gösteriler de devam ediyor.

IMF, "uzun ve zor bir tırmanış" başlığı ile yayımladığı güncel küresel ekonomik görünüm raporunda, karantina uygulamalarından kaynakları ekonomik daralmaların ve olumsuzlukların devam ettiği belirtti. Raporda özellikle, son dönemlerde artan vakalarla birlikte normalleşme adımlarının yavaşlamaya başladığına vurgu yapılırken, küresel ekonominin toparlanmasındaki aksaklıkların devam ettiği belirtildi.

Ancak, yine de dünyanın en büyük ikinci ekonomisi olan Çin'deki toparlanmanın beklentilerin üzerinde olması, küresel ekonomiye yönelik daralma beklentilerinin önceki beklentilerden bir miktar daha az olmasını sağlayabilir. Söz konusu gelişmeyi dikkate alan IMF, 2020 küresel büyüme daralmasına yönelik beklentisini yüzde 5,2'den yüzde 4,4'e revize etti. Bunun yanında, pandemi sebebiyle uzun vadede küresel yoksulluğun azaltılmasında kaydedilen ilerlemenin tersine döneceği ve ekonomik eşitsizliklerin artacağı değerlendirilmesine de yer verildi.

Dünya Ticaret Örgütü de küresel ekonomiye dair değerlendirmede bulunarak, yıllık küresel ticaretin 2020'de yüzde 9,2 daralacağı öngörüsünde bulundu. Bununla birlikte, küresel ticaretin 2021'de önceki beklentilerin altında büyüyeceği yorumuna yer verildi. Pandemi ile birlikte, siyasi gerilimler ve çatışmalar, küresel ticaret büyümesi üzerinde baskı oluşturuyor.

G-20 ülkelerinin maliye bakanları ve merkez bankası başkanları ortak bir açıklamada bulunarak, küresel ekonomi ile finansal istikrarı desteklemek için gereken her türlü adımın atılacağı taahhüdünde bulundu. Yapılan ortak açıklamada, küresel ekonominin kademeli olarak toparlandığına dikkat çekilerek, normalleşme adımlarına devam edileceği belirtildi. Ancak, toparlanmaya yönelik aşağı yönlü risklerin devam etmesi sebebiyle, pandeminin ekonomik etkileriyle mücadeleye yönelik uluslararası işbirliğinin güçlendirileceği vurgulandı.

ABD

ABD'de pandemi kaynaklı ekonomik

olumsuzlukların yanında, yaklaşan seçimlerin yarattığı belirsizlik atmosferi de ekonomi üzerinde etkili oluyor. Gelişmeler hakkında değerlendirmelerde bulunan uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, ABD'de yaklaşan başkanlık seçimlerinin politika ortamı ve ekonomi üzerinde önemli etkileri olacağını açıkladı. Seçimin olası sonuçları hakkında değerlendirmelerde bulunan kuruluş, Trump'ın başkanlığa yeniden seçilmesi halinde, deregülasyon ve ticarete ABD'yi önceliğe alma gibi uygulamalara daha yoğun biçimde devam edileceği öngörüsünde bulundu.

Diğer taraftan kuruluş, Biden'ın seçilmesi halinde ise özellikle pandemiyle mücadele konusunda çok daha geniş mali önlemlerin ve teşvik uygulamalarının gündeme geleceğini belirtti. Kuruluşun değerlendirmeleri, iki başkan adayının; dış ticaret, vergiler, teşvikler, sağlık hizmetleri, altyapı, vb. birçok ekonomik alanda çok farklı politikalara sahip olduğunu ortaya koyuyor.

ABD'de sanayi üretimi, Eylül'de piyasanın artış beklentisinin aksine yüzde 0,6 oranında azalış kaydetti. Sanayi üretiminin azalmasında özellikle imalat sanayideki düşüş etkili oldu. Sanayi üretimindeki düşüşe benzer şekilde Eylül'de kapasite kullanım oranı da artış beklentilerinin aksine 0,5 puan azalışla yüzde 71,5'e geriledi.

Bir diğer önemli makroekonomik gösterge olan dış ticaret açığı, Ağustos'ta aylık bazda yüzde 5,9 artarak 67,1 milyar Dolar'a yükseldi ve son 14 yılın en yüksek düzeyine ulaştı. Dış ticaret açığının yükselmesinde, ithalatın ihracattan daha fazla artması etkili oldu. İhracat aylık bazda yüzde 2,2 artarak 171,9 milyar Dolar'a, ithalat ise yüzde 3,2 artarak 239 milyar Dolar'a çıktı. ABD Ticaret Bakanlığı, veriye dair yaptığı açıklamada ekonomik toparlanma doğrultusunda ülkenin ihracat ve ithalatının da artış kaydettiğini ancak, pandeminin olumsuz etkilerinin hala devam ettiğini belirtti.

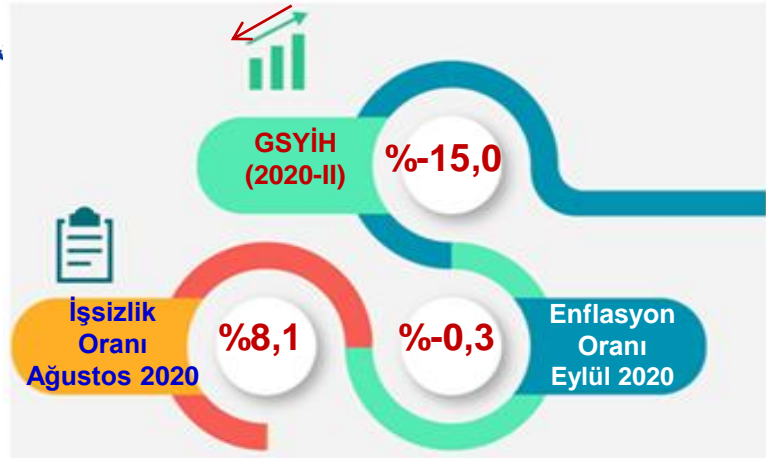
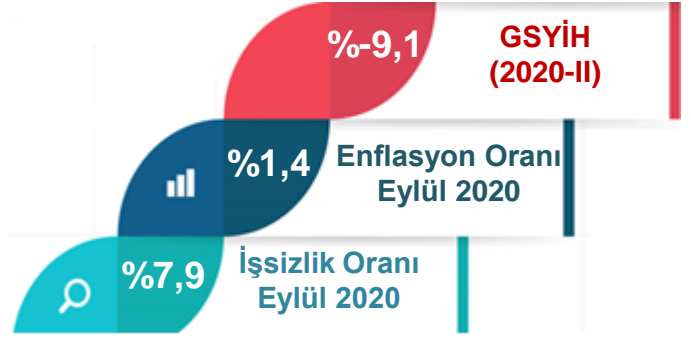
EURO BÖLGESİ - AB

AB Liderler Zirvesi, pandemi kaynaklı ekonomik olumsuzluklarla mücadele ve Brexit sonrası Avrupa-İngiltere ilişkileri gibi diğer politik gelişmeleri değerlendirme gündemiyle gerçekleştirildi. Liderler Zirvesi'nde, pandeminin ilk dalgasındaki sıkı karantina önlemlerine dönülmesinin ekonomik olarak yıpratıcı olabileceği ancak artan vakaların da önlemlerin artırılmasını gerektirdiği belirtildi.

Bu açıdan, gelecek aylarda AB ekonomisini desteklemeye devam etmek için yeni paketler açıklanabilir. Liderler Zirvesi'nde, pandeminin yanı sıra İngiltere ile ilişkilerin ve Doğu Akdeniz meselesi gibi politik gelişmelerin de, bölgenin siyasi ve ekonomik istikrarı konusunda belirleyici olacağı değerlendirmelerine yer verildi.

Bölgenin sanayi üretimi Ağustos'ta aylık bazda artış kaydetmesine rağmen yıllık bazda, Euro Bölgesi'nde yüzde 7,2, AB'de ise yüzde 6,2 düştü. Düşüşte özellikle ana mallar, ara mallar ve dayanıklı olmayan tüketici malları grubundaki düşüşler etkili oldu. Yıllık tüketici enflasyonu ise Ağustos'taki yüzde 0,2'lik düşüşün ardından, Eylül'de de yüzde 0,3 düştü. Özellikle enerji fiyatları ve sanayi mallarındaki fiyat düşüşleri, enflasyonun gerilemesini sağladı. Yine Ağustos'ta Euro Bölgesi'nin dış ticaret fazlası, aylık bazda beklentilerin aksine gerileme kaydederek 14,7 milyar Euro düzeyinde gerçekleşti. Söz konusu dönemde yıllık bazda ihracat yüzde 12,2 düşüşle 156,3 milyar Euro, ithalat ise yüzde 13,5 düşüşle 141,6 milyar Euro düzeyinde kaydedildi.

ALMANYA

Almanya'da yer alan çeşitli ekonomi kuruluşları ortak bir değerlendirme raporu yayınlarak, ülke ekonomisinin pandeminin yarattığı krizden çıkıp toparlanmasının beklentilerden daha uzun süreceğini açıkladı. Söz konusu kurumlar, ekonomik büyüme tahminlerini de güncelleyerek, 2020 yılı için yüzde 4,2 daralma beklentisini yüzde 5,4 daralma olarak değiştirdiler. Ayrıca, 2021 için önceki tahmin olan yüzde 5,8 büyüme beklentisi, yüzde 4,7'ye revize edildi. Söz konusu revizyonlar, Avrupa'nın lokomotif ekonomisi Almanya'nın beklentilerden daha uzun sürede toparlanacağını ortaya koyuyor.

Almanya Ekonomi Araştırma Enstitüsü (Ifo), ülkedeki vaka artışının test sayısının artırılmasından kaynaklı olduğunu belirterek, ekonomik faaliyetleri engelleyici kısıtlamalara geri dönmemesi gerektiği konusunda uyarıda bulundu. Ekonomik toparlanmanın mevcut şartlarda bile beklentilerden daha uzun süreceğini açıklayan Enstitü, daha fazla iş ve gelir kaybı yaşanmaması adına ilkbahar aylarındaki önlemlerin tekrar edilmemesi ve ekonomik faaliyetleri engelleyen değil kolaylaştıran kısıtlamaların uygulanmasını gerektiğini vurguladı.

Almanya'da ihracat Ağustos'ta aylık bazda yüzde 2,4 artarak, yükselişini 4. aya taşıdı. Beklentilerin üzerindeki artış, Mayıs ayından beri gevşetilen karantina uygulamalarının ve teşvik politikalarının olumlu bir sonucu olarak değerlendirildi. İhracatın milli gelire katkısının oldukça yüksek olduğu ülkede, ihracatın güçlenmesi ekonominin toparlanmasında da ana aktör olarak dikkat çekiyor. Diğer taraftan Eylül ayı enflasyonu yüzde 0,2 gerileyerek, 2020 yılında ikinci kez negatif değer almış oldu. Enflasyonun düşüşünde, hükümetin KDV indirimi bazlı teşvik politikasının etkili olduğu düşünülüyor.

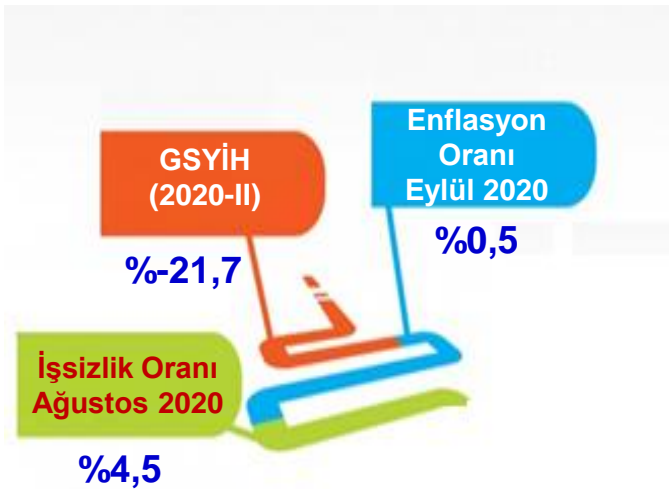
İNGİLTERE

İngiltere ve AB, Brexit sonrası ticari ilişkileri düzenleyecek anlaşma için müzakerelere devam etme kararı aldılar. Bununla birlikte, AB üyelerine anlaşmazlık senaryosuna da hazırlıklı olunması çağrısında bulundu. 31 Aralık'ta sona erecek olan Brexit geçiş süreciyle ilgili müzakerelerin hala tamamlanamaması belirsizliklerin artmasına sebep olurken, AB İngiltere'ye gerekli adımları atması konusunda uyarıda bulundu.

Pandemide vaka artışları da, Brexit süreciyle ilgili kararların alınmasını geciktiriyor. Konuyu ekonomik yönden değerlendiren uzmanlar, Brexit geçiş sürecinin anlaşmayla sonuçlansa bile, Sterlin'in Dolar ve Euro karşısında fazla değer kazanmayacağını ve oluşabilecek mali kayıpların İngiltere'nin öngördüğünden daha fazla olabileceği yorumunda bulundu.

Pandemi ile ilgili kısıtlama tartışmalarının en yoğun biçimde yaşandığı İngiltere'de Başbakan Boris Johnson, vakalardaki artış hızını azaltmak için İngiltere'nin üç aşamalı bir kısıtlama sistemi üzerinde çalıştıklarını açıkladı. Kısıtlama açıklamasıyla özellikle küçük işletmeler endişelerini dile getirirken, İngiltere Maliye Bakanı kısıtlamalar sebebiyle kapatılacak işletmelerde çalışanların maaşlarının yüzde 66'sının hükümet tarafından karşılanacağını duyurdu.

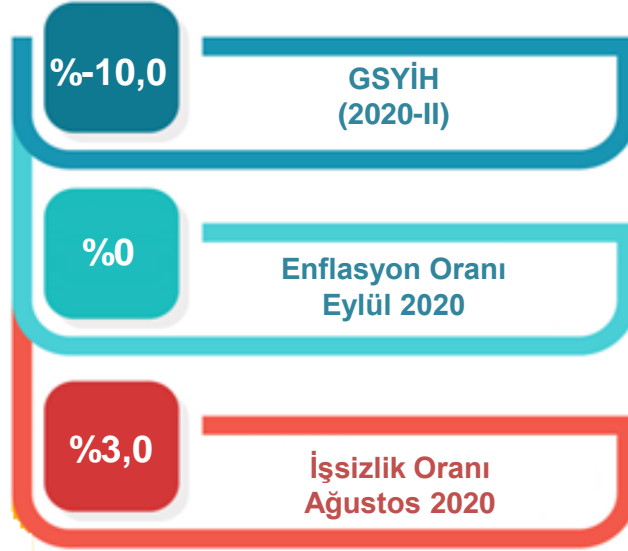
JAPONYA

Japonya Başbakanı Yoshihide Suga, pandemi sebebiyle ekonomisi rekor seviyede daralan Japonya ekonomisi için yeni bir teşvik üzerinden çalışmadıklarını açıklamasının ardından gelen eleştiriler ve artan vaka sayıları üzerine, yeni teşvikler sağlanması yönünde hazırlıklara başlama kararı aldı. Yapılan açıklamaya göre, Kasım ayında pandeminin ekonomik etkilerine ilişkin bir yeni önlemler ve teşvikler yönünde adımlar atılacak. Pandemi sürecinde açıklanan üçüncü paket olan söz konusu teşvikler, karantina önlemlerinden zarar gören küçük işletmeleri desteklemekle birlikte, uzun vadede ekonomiyi yeniden canlandırmaya da odaklanacak. Pandemi sebebiyle, bu yıl içerisinde ilan edilmesi beklenen erken seçim çalışmalarının da 2021'e erteleneceği öngörülmüyor.

Japonya'da tasarruf oranı Ağustos ayı itibariyle yıllık bazda yüzde 33 oranında ciddi bir artış kaydetti. Söz konusu veri, Japon halkının ortalama olarak gelirlerinin yüzde 44'ünü tasarruf ettiğini ortaya koydu. Söz konusu veri itibariyle, halkın tasarruf oranı son 20 yılın en yüksek düzeyine çıktı. Tasarruf oranlarının artmasında, diğer makroekonomik verilerde olduğu gibi, pandemi kaynaklı endişeler etkili oldu.

Japonya'da işsizlik oranı Ağustos'ta yüzde 3,0'e yükselerek 2017'den beri en yüksek düzeyine ulaşmış oldu. Böylece işsiz kişi sayısı 2 milyonu aştı. Özellikle, restoran ve konaklama sektörü başta olmak üzere hizmetler ve üretim kaleminin istihdam kaybından öncelikli olarak etkilendiği görülüyor.

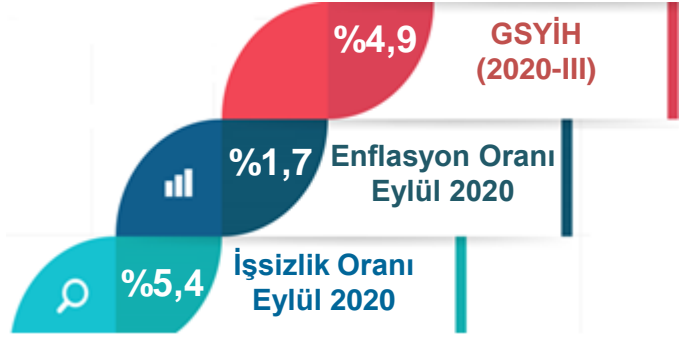
➤ Ülkelerin çeyrekler itibariyle verilen büyüme oranları, bir önceki yılın aynı dönemine göre baz alınmıştır.

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

ÇİN

Çin'in ekonomik toparlanması güç kazanmaya devam ediyor. Ülke ekonomisi, üçüncü çeyrekte yüzde 4,9 büyüdü. Böylece, ikinci çeyrekteki toparlanma eğilimi üçüncü çeyrek itibarıyla daha da güçlenmiş oldu. Yılın ilk 9 ayındaki ortalama büyüme ise yıllık bazda yüzde 0,7 oranında gerçekleşti. Yılın son çeyreğinde pandemiye ikinci dalga ihtimali büyüme üzerinde etkili olacak. Ancak, mevcut olarak sürdürülen test çalışmalarında, yeni vakaların oldukça az olması, ekonominin son çeyrekte de toparlanmaya devam edeceği sinyalini veriyor.

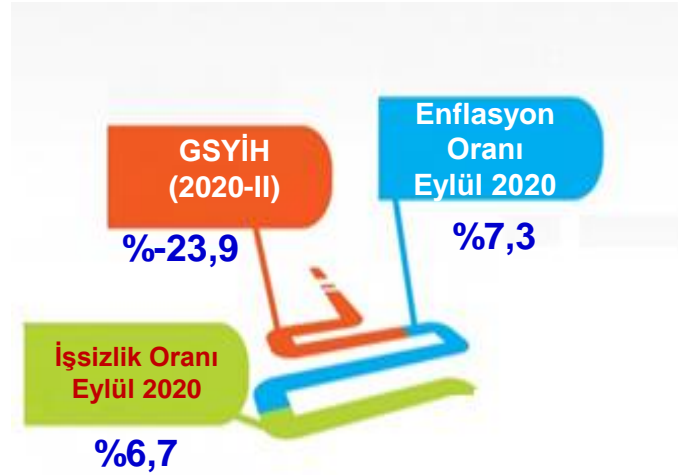
Ekonomik toparlanmanın bir diğer sonucu olarak tüketici fiyat endeksi, Eylül'de hız keserek bir önceki aya göre 0.7 puan gerilemeyle yüzde 1,7 arttı. Özellikle, ham petrol, enerji ve gıda fiyatlarındaki gerilemeler, enflasyonun hız kesmesinde etkili oldu. Büyüme ve enflasyondaki gelişmeleri değerlendiren ekonomistler Çin'in toparlanmasının dikkat çekici olmakla birlikte hala potansiyel düzeyin altında olduğunu, asıl güçlü toparlanmanın ancak 2021'de kaydedileceğini açıkladılar.

Diğer taraftan, ABD-Çin arasındaki gerginlikler hem pandemi alanında hem de ticaret alanında devam ediyor. ABD'nin pandemi sebebiyle Çin'i suçlamaya devam etmesinin yanı sıra, ulusal güvenliği tehdit ettiği gerekçesiyle özellikle teknoloji alanında pek çok Çin firmasının ürün ve hizmetlerini engellemesine, Çin de yeni bir yasa ile karşılık verdi. Söz konusu yasa gereği, Çin'de ulusal güvenliği tehdit ettiği düşünülen şirketlere gümrükte yaptırım uygulanacak.

HİNDİSTAN

Hindistan ekonomisinin ikinci çeyrekte rekor düzeyde küçülmesinin ardından, dikkatler yeni politikalar üretilmesi yönünde Hükümete ve Merkez Bankası'na çevrildi. Hükümet, pandemi kaynaklı ekonomik kayıpların yeterince ciddiye alınmadığı yönünde eleştirilerin hedefi olurken, enflasyon hedeflerinin de yukarı yönlü revize edilmesi gerektiği yönünde beklentiler arttı. Diğer taraftan, gerekli para ve maliye politikalarıyla ekonominin daha fazla desteklenmesi yönündeki talepler artıyor.

Dünya Bankası Hindistan ekonomisinin bu yıl yüzde 9,6 oranında küçüleceği yönündeki öngörüsünü yinelerken, IMF de Hindistan ekonomisine dair değerlendirmelerde bulunarak, Hükümetin ve karar alıcıların öncelikle KOBİ'lerin finansal olarak desteklenmesine odaklanmaları gerektiğini belirtti. Ülke ekonomisinin ağırlıklı olarak KOBİ'lerden oluşması, öncelikli olarak desteklenmelerini de zorunlu kılıyor.

IMF'nin Hindistan ekonomisine ilişkin bir diğer uyarısı ise kamu borcu oranının yüzde 90'a kadar yükselmesine yönelik oldu. Pandemi kaynaklı harcamaların artması sebebiyle artan borçluluğun en erken 2021'de toparlanmaya başlayacağı öngörülürken, Hükümetin finansman araçlarında çeşitlilik sağlaması da büyük önem taşıyor.

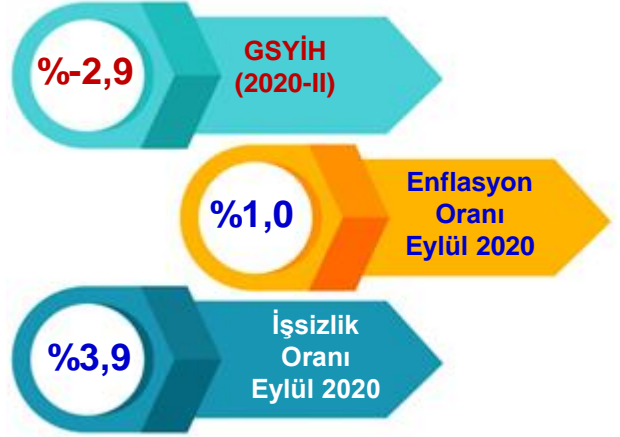
GÜNEY KORE

Güney Kore'de ikinci dalgayla mücadele adımları devam ediyor. Cumhurbaşkanı Moon Jae-in pandeminin önüne geçmek için alınan önlemlerin katı bir şekilde uygulanmaya devam edileceğini açıkladı. Diğer taraftan, sıkı karantina önlemleri günlük vaka sayısının 100'ün altına kadar düşmesini sağladı. Bu rağmen, ilk dalganın bitişinde olduğu gibi vakaların sıfırlanana ya da sıfıra yakın düzeye indirilene kadar, sıkı önlemlere devam edileceği ve ekonomik kayıplara yönelik desteklerin de sürdürüleceği açıklandı.

Güney Kore'nin pandemi ile mücadelede hem sağlık yönünden hem de ekonomik olarak en başarılı ülke seçilmesinde, dijitalleşmeye yaptığı yatırımların da çok büyük etkisinin olduğu açıklandı. OECD, güncel olarak açıkladığı Dijital Hükümet Endeksi'nde Güney Kore'nin 33 ülke arasında birinci olduğunu belirtti. Güney Kore'nin söz konusu endeksteki liderliği, dijitalleşme konusunda da öncü bir konumda olduğunu gösteriyor.

Güney Kore'de Eylül'de ihracatın ithalattan daha fazla artmasıyla, dış ticaret dengesi fazla vermeyi 5. aya taşıdı. Eylül ayında ithalatın yıllık bazda yüzde 1,6 artmasına karşın, ihracat ise yüzde 7,6 arttı. Böylece, 8,6 milyar Dolar dış ticaret fazlası kaydedildi. İhracattaki güçlenmenin 5 aydır devam etmesi, ekonomik toparlanmanın bir diğer işareti olarak dikkat çekiyor.

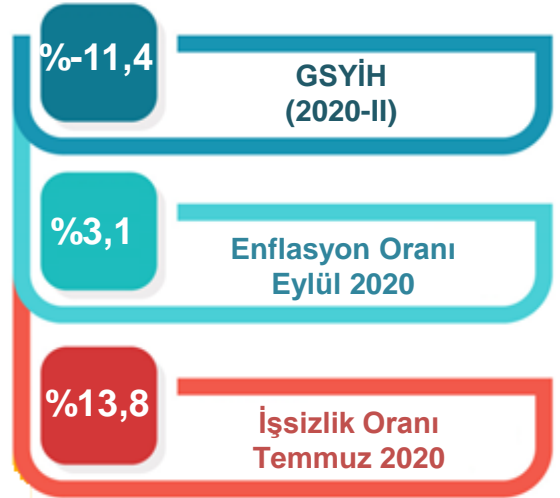
BREZİLYA

Brezilya'nın vaka sayılarında dünyada ilk sıralarda yer alması, ekonomisini de etkilemeye devam ediyor. Ancak, Eylül ayı itibariyle kısmi toparlanma işaretleri görülmeye başlandı. Eylül ayında, yıllık bazda ihracat yüzde 7, ithalat ise yüzde 14 düzeyinde gerileme kaydetti. Ancak, ihracattaki gerilemenin ithalattan çok daha az olması, dış ticaret fazlası verilmesini sağladı. Söz konusu dış ticaret fazlası, 1989'dan beri en yüksek aylık değer olarak dikkat çekti. Veriyi değerlendiren ekonomistler, Brezilya'nın ithalatta özellikle Çin'e bağımlılığını azaltmasının, dış ticaret dengesi üzerinde olumlu gelişme sağlayacağını açıkladılar.

Diğer taraftan, Ağustos verileri itibariyle perakende satışların artmaya devam etmesi ve Eylül'de işsizlik başvurularının aylık bazda hız kesmesi, ekonomideki toparlanmanın diğer işaretleri olarak dikkat çekiyor. Ekonomistler ise, toparlanmanın ihtiyatlı biçimde devam ettiği, pandeminin seyrinin büyüme ve diğer makroekonomik veriler üzerinde etkili olmaya devam edeceğini düşünüyorlar.

Söz konusu toparlanma işaretlerini değerlendiren IMF, Brezilya ekonomine dair 2020 küçülme tahminini, yüzde -9,1'den yüzde -5,8'e revize etti. IMF'nin açıklamalarına göre Brezilya Hükümeti, teşvik ve destekleri diğer ülkelere göre daha geç uygulanmış olsa da, teşviklerin etkisi piyasalar üzerinde olumlu oldu. Ancak, söz konusu destek ve teşvikler sebebiyle, kamu borçlarının yüksek oranda artacağı uyarısına da yer verildi.

RUSYA

Rusya'da sanayi üretimi Ağustos'ta yüzde 4,2 daralmanın ardından Eylül'de de yüzde 5 daraldı. Beklentilerden daha kötü gerçekleşen sanayi üretiminde ki düşüşte, özellikle imalat sanayideki gerileme etkili oldu. Eylül ayında, pek çok ülkede ihtiyatlı toparlanma kaydedilmesine karşın, Rusya'da sanayi üretiminin düşmesi, pandeminin olumsuz etkilerinin hala baskın biçimde devam ettiğini gösteriyor.

Rusya'da bir diğer olumsuz gösterge, vadesi geçmiş borç sahiplerinin yıllık bazda yüzde 12,5 gibi ciddi bir düzeyde artması oldu. Finansal analistler, borçlu kişi ve firmaların 2020 sonuna kadar artmaya devam etmesinin beklendiğini ve borçluluktaki artışın 2021'de ciddi bir sorun olabileceği konusunda uyarıda bulundu. Pandemi sebebiyle, borçluluğun artmış olması kısa vadede çözülebilir olsa da, uzun vadede daha ciddi sorunlara yol açabilir.

Pandemi ile birlikte, Ermenistan-Azerbaycan savaşı, petrol fiyatları dalgalanması ve AB yaptırımlarının devamlılığı gibi diğer ekonomik ve politik gelişmeler, Rusya ekonomisinin 2020 son çeyreğindeki seyrinde etkili olacak.

%-8,5

GSYİH
(2020-II)

%3,7

Enflasyon Oranı
Eylül 2020

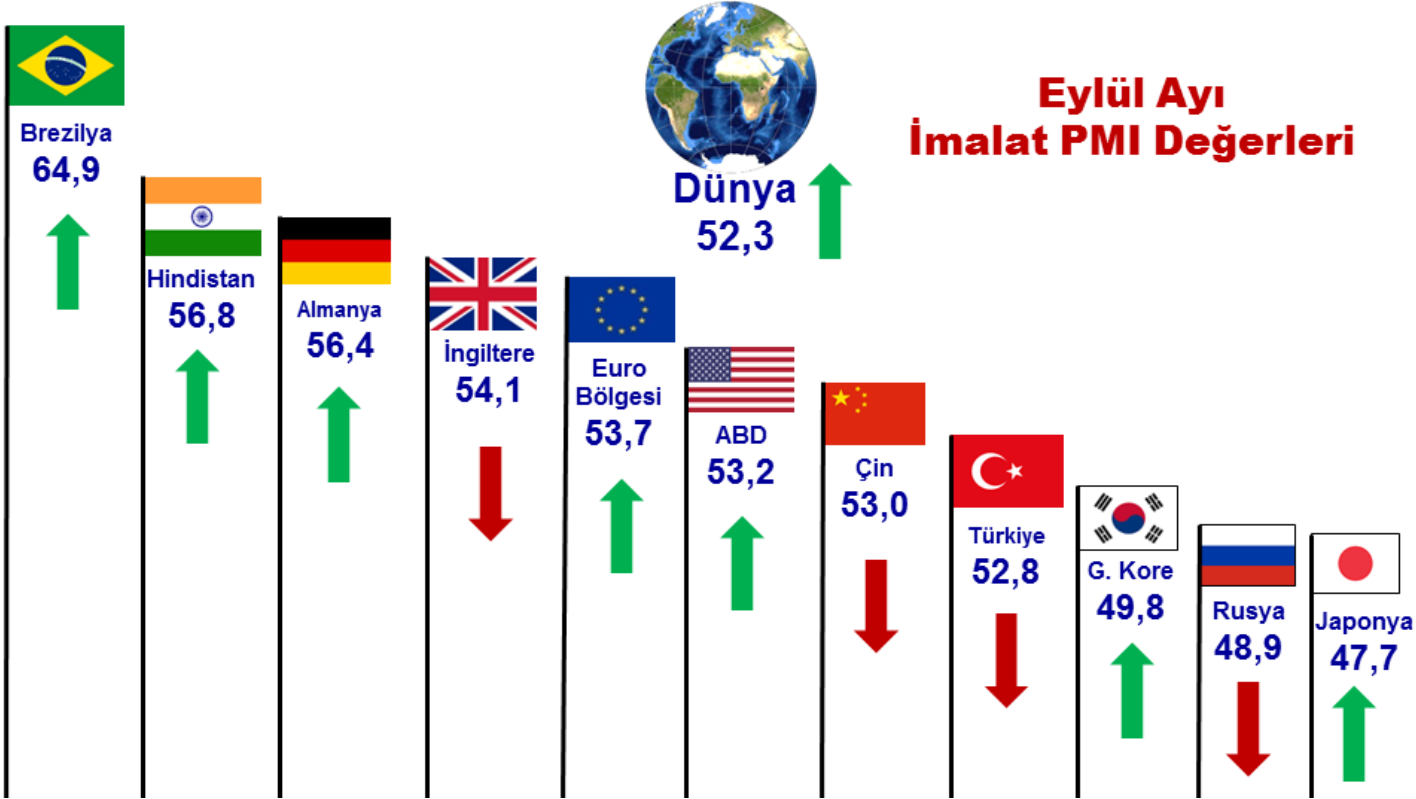
%6,3

İşsizlik Oranı
Eylül 2020

İMALAT PMI İNCELEMESİ

EYLÜL 2020

- İmalat PMI Endeksi'nde genel olarak artış eğilimi, Eylül ayında da pek çok ülkede devam etti. Brezilya liderliğini korurken, Brezilya'yı Hindistan ve Almanya takip etti. İngiltere ise 4. sıraya geriledi.
- Eylül ayında endeks değerinde Türkiye 1,5 puanlık düşüşle 52,8 değerini alarak, ülkeler sıralamasında geriledi.
- Güney Kore, Rusya ve Japonya endeks değerleri eşik değerinin altında kaldı.

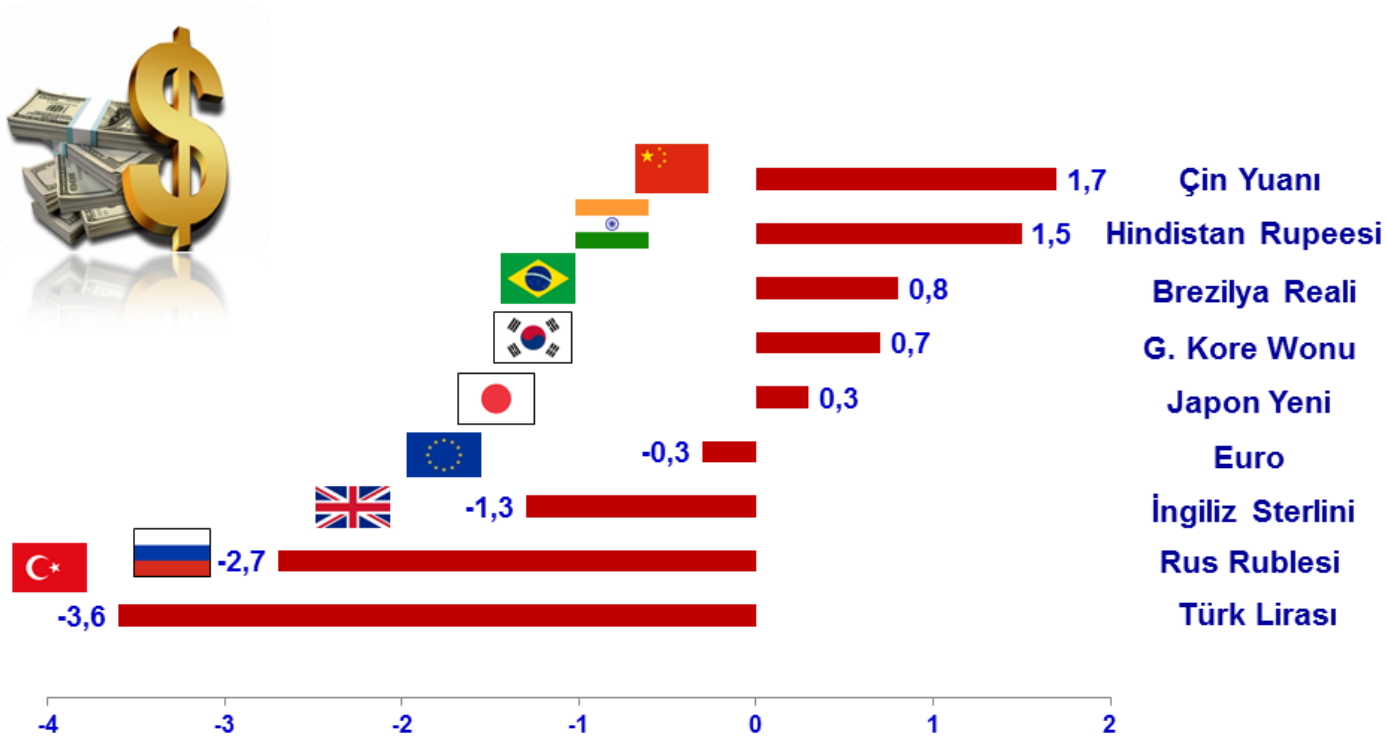

İmalat PMI (Purchasing Managers Index) : İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi
Kaynak: Markit

DÖVİZ KURU İNCELEMESİ

EYLÜL 2020

- Dolar'ın küresel ölçekteki seyri, Eylül ayında da farklı ülkeler arasında ayırışmaya devam etti. İngiliz Sterlini ve Euro gibi gelişmiş ekonomilerin para birimlerinin Dolar karşısında değerinde ibre Eylül ayında tersine döndü ve değer kayıpları gözlemlendi.
- Gelişmekte olan ekonomiler grubundan Brezilya Reali Dolar karşısında değer kazanırken, Rus Rublesi ve Türk Lirası'nda ise değer kayıpları devam etti.

*Bir önceki aya göre, ABD Dolar'ı karşısındaki % değişim oranlarıdır.

TEKNOLOJİ GÜNDEMİ

- Çin'in önde gelen teknolojilerinden drone'lar ile ilgili dünyanın en büyük fuarlarından biri gerçekleştirildi. Çok farklı tasarım ve yüksek teknolojilerle, farklı sektörlerde kullanılabilen drone'ların tanıtıldığı fuarda, 2025 yılında 25 milyar Dolar'lık drone satışı yapılmasının planlandığı açıklandı.
- Çin'li internet ve yazılım girişimcilerinin, pandemi sürecinde ülke genelinde servetini en çok artan kişiler olduğu açıklandı. Çin Zenginler Listesi başlığıyla yayınlanan araştırma listesinin ilk sırasında, e-ticaret devi Alibaba'nın kurucusu Jack Ma yer aldı. Pandemi nedeniyle e-ticaret alışverişlerinin arttığı dönemde, Ma'nın kişisel servetinin yıllık bazda yüzde 45 artışla 58,8 milyar Dolar'a ulaştığı görüldü.
- Dünyanın en iyi üniversitelerinden Massachusetts Teknoloji Enstitüsü'nün (MIT) bilgisayar bilimi ve yapay zeka ekibi, çığır açıcı olarak nitelendirilen çalışmalarına devam ediyor. Yapılan son çalışmalar kapsamında, Covid-19 virüsüne ve potansiyel diğer virüslere karşı elektrikle çalışan maske geliştirildi. Söz konusu maskenin yeterince ısınarak, virüs teması söz konusu olsa bile virüsleri öldürebildiği açıklandı.
- MIT'in bir diğer çalışması, dilbilimcilerin deşifre etmekte zorlandığı antik dillerin çözümlenmesinde yapay zekanın kullanılması oldu. Yapılan çalışmalarda, eski tarihi dönemler hakkında bilgi edinilmesini sağlayan antik dillerin hem çözümlenmesinde, hem de gelecek nesillere aktarılmasında yapay zekanın oldukça başarılı olduğu kaydedildi.
- Uzayda yapılacak yeni keşif ve faaliyetlerde ortak hareket etmek amacıyla ABD tarafından resmi oluşturulan anlaşmaya 7 ülke katılım sağladı. Yakın zamanda, daha fazla ülkenin dahil edileceği açıklanan anlaşma, günümüzün en yoğun teknolojik rekabet alanlarından biri olan uzay çalışmalarıyla ilgili, barış ve ortaklık sağlanması adına önemli bir girişim olarak nitelendirildi.
- Elektrikli araç teknolojileri her geçen yıl ilerleme kaydederken, Kanada'lı bilim insanları, Birleşmiş Milletler'in küresel iklim değişikliği hedefleri kapsamında karbon emisyonlarını azaltmak için 2050'de benzin ve diğer fosil yakıtlarla çalışan araçların büyük oranda kullanılmayacağını ve elektrikli araçların piyasaya hakim olacağını açıkladı.
- Vodafone'un "Nesnelerin İnterneti 2020" başlığıyla yayınladığı araştırma raporunda; araştırmaya katılan işletmelerin yüzde 87'si gelecekteki başarılarında en önemli etkenin nesnelerin interneti olacağını açıkladı. Araştırma raporu ayrıca işletmelerin yüzde 82'sinin nesnelerin internetini kullanmaya başladıktan sonra gelirlerini artırdığını, yüzde 81'inin de pazar paylarında büyüme yakaladığını ortaya koydu. Pandemi sonrası dünyada nesnelerin internetini kullanan işletmelerin çok daha yaygınlaşması bekleniyor.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON (EYLÜL 2020)

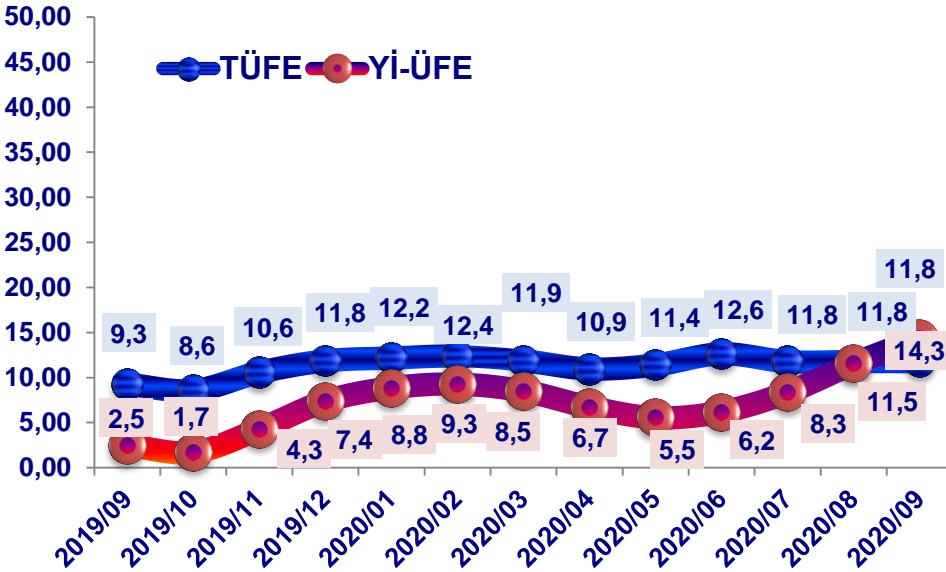
Enflasyon oranı; 2020 yılı Eylül ayında; yıllık TÜFE'de %11,77, Yİ-ÜFE'de %11,53 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre; TÜFE'de %0,97, Yİ-ÜFE'de ise %2,65 oranında artış kaydedildi.

TÜFE'de ana harcama gruplarına göre yıllık en yüksek artış %25,17 ile çeşitli mal ve hizmetler grubunda gerçekleşti. Ayrıca, TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; %15,09 ile sağlık ve %14,95 ile gıda ve alkolsüz içecekler, %12,95 ile ulaştırma en çok artışın olduğu diğer gruplar olarak dikkat çekti.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayrımda; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı dönemine göre %12,44 oranında, bir önceki aya göre ise %1,31 oranında artarak, Türkiye ortalamasının üzerinde gerçekleşti.

Eylül	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Yıllık (%)	9,26	11,75	2,45	14,33	-11,15	33,15
Yıllık Ort. (%)	18,27	11,47	26,44	7,71	23,17	13,89
Aylık (%)	0,99	0,97	0,13	2,65	0,82	3,08

Yıllık Değişim Oranları (%)

Yİ-ÜFE'de sanayinin dört sektörünün yıllık bazda değişimleri; madencilik ve taş ocakçılığı %16,87, imalat %15,52 ve su temini %13,25 artış olarak gerçekleşirken, Elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında ise %2,62 azalış kaydedildi.

2020 yılı Eylül ayında, yıllık bazda imalat sanayi %15,52 oranında artarak genel artışın üzerinde gerçekleşti.

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (AĞUSTOS 2020)

Sanayi üretiminde; takvim etkisinden arındırılmış endeks; Ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yıllık bazda %10,4, aylık bazda ise %3,4 arttı. Böylece, takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi 2020 yılının ilk 8 ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre %3,0 azaldı.

Ağustos	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	ENDEKS	Değişim Yılı (%)	ENDEKS	Değişim Yılı (%)	ENDEKS	Değişim Yılı (%)
Toplam Sanayi	114,9	16,0	121,3	10,4	123,0	3,4
Madencilik ve Taşocakçılığı	120,0	9,1	124,1	5,2	118,8	2,5
İmalat Sanayi	113,5	17,4	120,2	11,4	123,4	3,6
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim Ürt. ve Dağıtımı	132,1	4,0	135,5	2,3	119,7	1,3

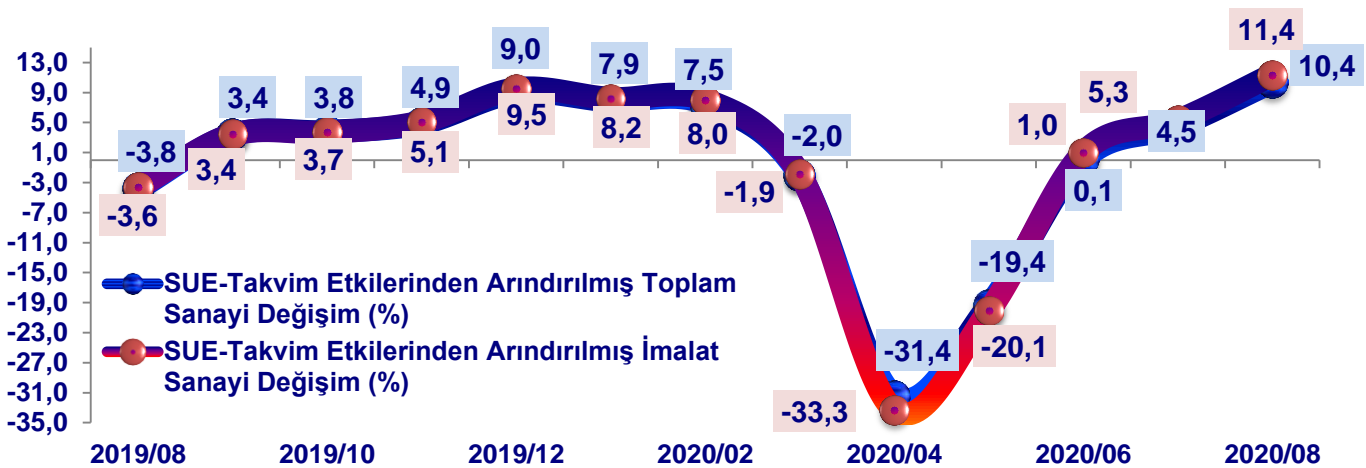
Ana sanayi gruplarından 2020 yılı Ağustos ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en fazla artış; %6,3 ile orta ileri teknoloji grubunda gerçekleşti.

Takvim etkisinden arındırılmış verilerle sanayinin alt sektörlerine baktığımızda;

2020 yılı Ağustos ayında yıllık bazda, madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi %5,2, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü endeksi %2,3, imalat sanayi sektörü endeksi %11,4 arttı.

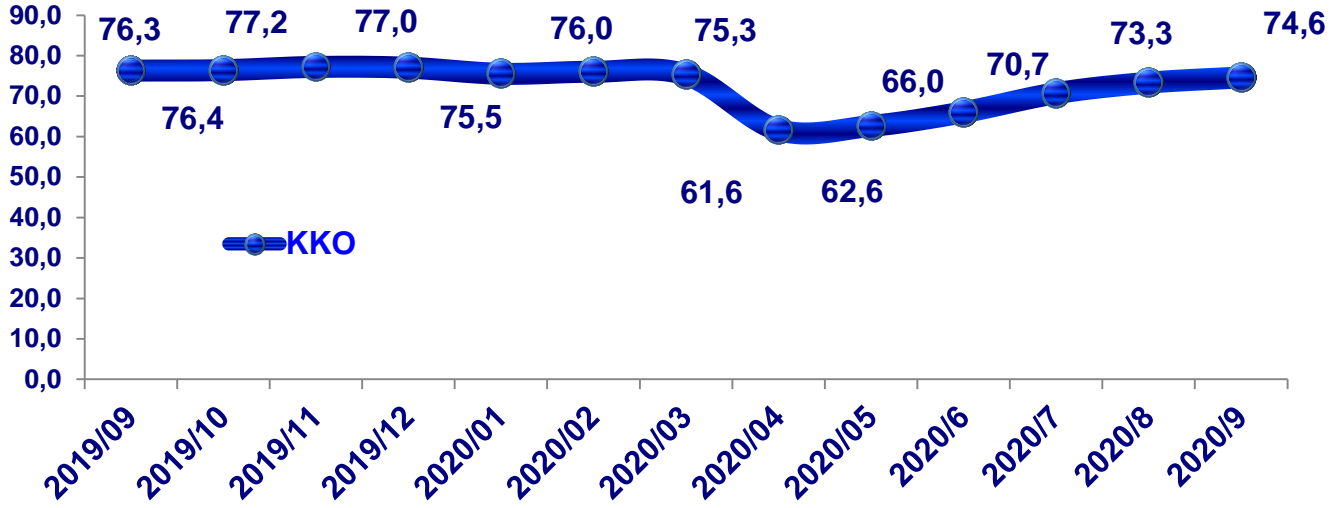
İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; Ağustos ayında yıllık en fazla artış, %30,2 ile tütün ürünleri imalatı kaleminde gerçekleşti. Bu artışı %26,7 ile diğer imalatlar ve %22,7 motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı izledi.

Aynı dönemde imalat sanayi alt sektörlerinde en çok azalış kaydeden kalemler ise %25,6 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı, %3,7 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı oldu.

KAPASİTE KULLANIM ORANI (EYLÜL 2020)

Kapasite Kullanımı; Eylül ayında bir önceki aya göre 1,3 puan artarak %74,6 oranında gerçekleşti.

EN YÜKSEK KAPASİTE ORANINA SAHİP SEKTÖRLER

Kağıt ve kağıt ürün. imalatı %83,6

Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) %82,8

Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı %80,6

Ana metal sanayii %79,2

EN DÜŞÜK KAPASİTE ORANINA SAHİP SEKTÖRLER

Deri ile ilgili ürünlerin imalatı %60,4

Diğer imalatlar %62,8

İçeceklerin imalatı %64,0

Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı %67,0

GÜVEN ENDEKSLERİ

Reel Kesim Güven Endeksi 2020 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre, 0,9 puan azalarak 105,3 seviyesinde gerçekleşti.

Tüketici Güven Endeksi, bir önceki aya göre, 2,6 puan artarak 82,0 oldu.

Tüketici güven endeksi ve mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven endekslerinin alt endekslerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesi ile oluşturulan Ekonomik Güven Endeksi, bir önceki aya göre, 2,6 puan artarak 88,5 değerine yükseldi.

	REEL KESİM GÜVEN ENDEKSİ	TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ	EKONOMİ GÜVEN ENDEKSİ
2019			
Eylül	98,8	55,8	89,3
Ekim	100,9	57,0	92,8
Kasım	102,0	59,9	94,3
Aralık	103,6	58,7	96,5
2019 Yıllık	100,4	58,2	88,1
2020			
Ocak	104,1	58,8	97,1
Şubat	106,9	57,3	97,5
Mart	99,7	58,2	91,8
Nisan	66,8	54,9	51,3
Mayıs	76,9	59,5	61,7
Haziran	92,6	62,6	73,5
Temmuz	100,7	60,9	82,2
Ağustos	106,2	59,6	85,9
Eylül	105,3	82,0	88,5

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe; 2019 yılı Ocak-Eylül döneminde 85,8 milyar TL. açık vermiş iken 2020 yılı aynı dönemde 140,6 milyar TL. açık vermiştir. Bütçe gelirleri %11,6 oranında artarak 729,4 milyar TL, bütçe giderleri ise %17,6 oranında artarak 870,0 milyar TL olarak kaydedildi.

	Ocak-Eylül (Milyon TL)		Değişim Oranı (%)
	2019	2020	
Bütçe Giderleri	739,6	870,0	17,6
Faiz Hariç Giderler	658,4	762,2	15,8
Faiz Giderleri	81,5	107,8	32,3
Bütçe Gelirleri	653,8	729,4	11,6
Vergi Gelirleri	485,3	578,8	19,3
Bütçe Dengesi	-85,8	-140,6	-63,8
Faiz Dışı Denge	-4,3	-32,8	-656,6

2020 yılı Ocak-Eylül döneminde vergi gelirleri; bir önceki yılın aynı dönemine göre %19,3 oranında artarak 578,8 milyar TL seviyesine ulaştı. Faiz hariç giderler %15,8 oranında artarak 762,2 milyar TL olarak gerçekleşti. 2019 yılı Ocak-Eylül döneminde 4,3 milyar TL. faiz dışı açık verilmiş iken, 2020 yılı Ocak-Eylül döneminde 37,8 milyar TL. faiz dışı açık verildi.

HANE HALKI İŞGÜCÜ VERİLERİ (TEMMUZ 2020)

İşsizlik oranı; 15 ve üstü yaş grubunda; 2020 yılı Temmuz ayında bir önceki yıla göre 0,5 puan azalışla %13,4 oranında gerçekleşirken, istihdam edilen kişi sayısı 1 milyon 254 bin, işsiz sayısı 369 bin kişi azaldı.

İşsizlik oranı; erkeklerde %12,4 ve kadınlarda %15,5 oranında kaydedildi. Tarım dışı işsizlik oranı %15,9, toplam işsiz sayısı 4 milyon 227 bin kişi oldu. Genç nüfusta işsizlik oranı %25,9 seviyesine gerçekleşti.

Temmuz	TOPLAM	
	2019	2020
15 yaş ve daha yukarı yaştakiler		
Nüfus (Bin kişi)	61.507	62.626
İşgücü (Bin kişi)	33.113	31.491
İstihdam (Bin kişi)	28.517	27.263
Tarım	5.644	5.283
Tarım dışı	22.873	21.980
İşsiz (Bin kişi)	4.596	4.227
İşgücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	28.394	31.135
İşgücüne katılma oranı (%)	53,8	50,3
İstihdam oranı (%)	46,4	43,5
İşsizlik oranı (%)	13,9	13,4
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	16,5	15,9
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	59,5	55,9
İstihdam oranı (%)	51,0	48,3
İşsizlik oranı (%)	14,2	13,7
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	16,6	16,0
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	27,1	25,9
Ne Eğitimde ne istihdamda olanların oranı*	29,4	29,8

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

*Çalışmayan, eğitim (örgün ve yaygın) görmeyen gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

Not: Temmuz 2020 dönemsel sonuçları; 2020 yılının 23-35. haftalarını içine alan Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarını kapsamaktadır.

2020 yılı Temmuz ayında istihdam edilenlerin %19,4'ü tarım, %19,6'sı sanayi, %6,1'i inşaat, %54,9'u ise hizmet sektöründe yer aldı.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Temmuz	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
ERKEK	4.063	3.088	1.590	10.041	18.783
KADIN	1.291	2.195	79	4.916	8.481
TOPLAM	5.354	5.283	1.669	14.957	27.263

Bir önceki yıla göre, istihdam edilenlerin sayısı tarım sektöründe 361 bin, sanayi sektöründe 246 bin, hizmet sektöründe 761 bin kişi azalırken inşaat sektöründe ise 114 bin kişi arttı.

ÖDEMELER DENGESİ (AĞUSTOS 2020)

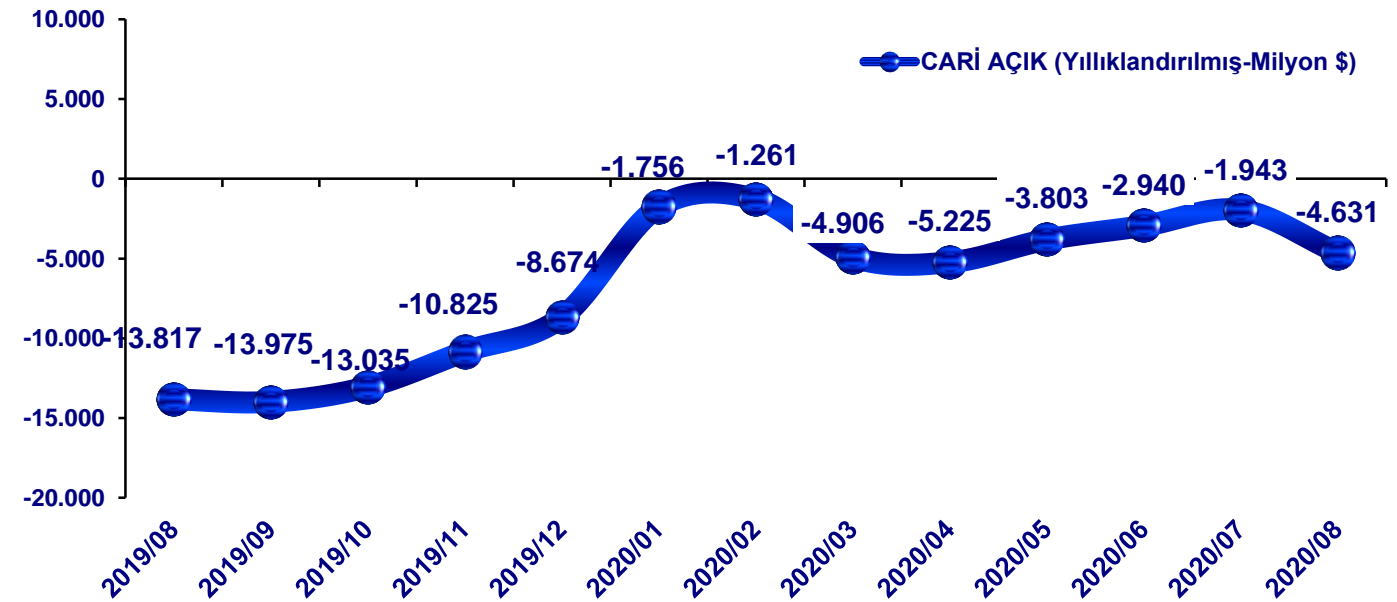
Cari işlemler hesabı; 2019 yılı Ağustos ayında 3.314 milyon Dolar fazla vermişken, 2020 yılı Ağustos ayında 4.631 milyon Dolar açık olarak gerçekleşti. Bunun sonucunda on iki aylık cari işlemler açığı 23.203 milyon Dolar oldu.

Söz konusu açıkta, ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığının yıllık bazda 3.948 milyon Dolar artması ve hizmetler dengesi kaynaklı net girişlerin 4.602 milyon Dolar azalması etkili oldu.

	Ağustos		Ocak-Ağustos		12 Aylık Kümülat. 2020
	2019	2020	2019	2020	
CARİ İŞLEMLER HESABI	3.314	-4.631	5.299	-26.465	-23.203
SERMAYE HESABI	9	-9	44	-27	-37
FİNANS HESABI	1.908	-7.485	3.780	-34.512	-36.711
Doğrudan Yatırımlar (net)	-661	-374	-4.528	-2.694	-4.296
Portföy Yatırımlar (net)	1.337	1.973	-347	14.346	15.953
Diğer Yatırımlar (net)	978	-1.482	4.435	-7.161	-11.469
Rezerv Varlıklar (net)	254	-7.602	4.220	-39.003	-36.899
Net Hata ve Noksan	-1.415	-2.845	-1.563	-8.020	-13.471

Doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net girişler 374 milyon Dolar olarak gerçekleşti. Portföy yatırımları ise 1.973 milyon Dolar tutarında net çıkış kaydetti. Yurt dışından sağlanan kredilerle ilgili olarak; bankalar, Genel Hükümet ve diğer sektörler sırasıyla 100 milyon Dolar, 62 milyon Dolar ve 774 milyon Dolar net geri ödeme gerçekleştirdi.

2020 Ağustos ayında resmi rezervler 7.602 milyon Dolar net azalış kaydetti.

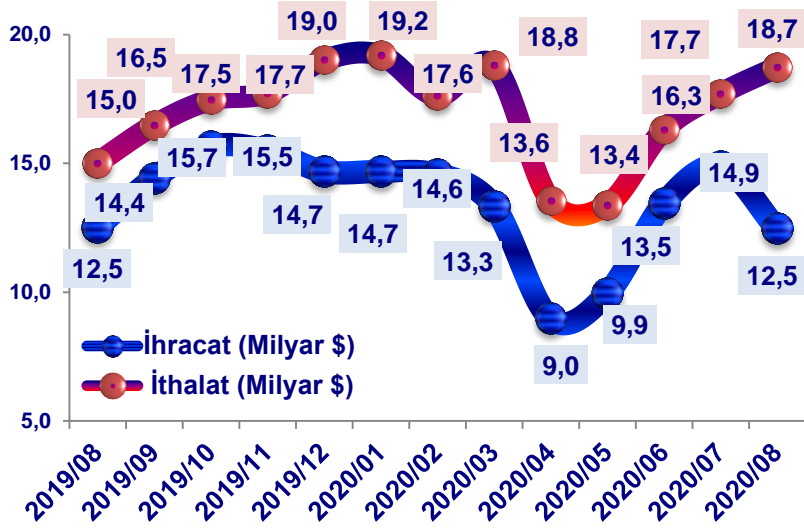
DIŞ TİCARET VERİLERİ (AĞUSTOS 2020)

Dış ticaret açığı; 2020 yılı Ağustos ayında yıllık bazda %168,2 oranında artarak -6,3 milyar Dolar düzeyinde gerçekleşti. İhracat, %5,7 oranında azalarak 12,5 milyar Dolar, ithalat da %20,4 oranında artarak 18,7 milyar Dolar seviyesinde gerçekleşti. Ocak-Ağustos dönemi dikkate alındığında ise, ihracat %12,9, ithalat %1,2 azaldı.

2019 yılı Ağustos ayında %40,1 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2020 yılı Ağustos ayında %41,3 olarak gerçekleşti.

2020 yılı Ağustos ayında AB'ye yapılan ihracat %2,8 oranında azalarak 5,2 milyar Dolar, AB'den yapılan ithalat ise %20,6 oranında artarak 5,6 milyar Dolar olarak kaydedildi.

2020 yılı Ağustos ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi; "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları (1,3 milyar \$)" olurken bu fasılı, "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı (1,2 milyar \$)", "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (760 milyon \$); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (716 milyon \$) izledi.

En yüksek ithalat yapılan fasıllar ise; "Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar (4,3 milyar \$)", "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar (2,1 milyar \$)"; "kazanlar, makinalar, mekanik cihaz ve aletler (1,9 milyar \$)" ve "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1,5 milyar \$) oldu.

	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Dış Ticaret Dengesi		Ara Malları (Hammadde) İthalatı	
	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)
Ocak-Ağus. 2019	117,5	2,6	136,9	-16,4	-19,4	-58,2	106,5	79,3
Ocak-Ağus. 2020	102,3	-12,9	135,3	-1,2	-33,0	69,9	102,1	-4,1
Ağus. 2019	13,2	1,6	15,6	1,5	-2,3	1,2	12,3	78,5
Ağus. 2020	12,5	-5,7	18,7	20,4	-6,3	168,2	14,4	17,8

2020 yılı Ağustos ayında İzmir'in ihracatı yıllık bazda, %4,5 oranında azalarak 929 milyon Dolar, ithalatı da %3,2 oranında azalarak 648 milyon Dolar olarak gerçekleşti.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: TÜRKİYE

GÖSTERGE ADI	2017	2018	2019	SON VERİLER		
BÜYÜME				2019/IV	2020/I	2020/II
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyar \$)	851	797	761	209	177	153
Kişi başı Milli Gelir (\$)	10.602	9.693	9.213	-	-	-
Büyüme Oranı (Zincirlenmiş Hacim End. göre) (%)	7,4	3,0	0,9	6,4	4,4	-9,9
İmalat Sanayi (Zincirlenmiş Hacim End.) (%)	9,1	1,1	-2,3	3,6	6,6	-18,4
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM				May.20	Haz.20	Tem.20
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Milyon Kişi)	28,2	28,7	28,1	25.858	26.531	27.263
İstihdam Oranı (%)	47,1	47,4	45,7	41,4	47,1	43,5
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	3.454	3.537	4.469	3.826	4.101	4.227
İşsizlik Oranı (%)	10,9	11,0	13,7	13,2	13,4	13,4
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	13,0	12,9	16,0	15,2	15,9	15,9
ENFLASYON (%)				Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
Yİ-ÜFE (yıllık)	15,5	33,6	7,4	8,3	30,2	14,3
YD-ÜFE (yıllık)	19,8	33,5	8,9	19,5	11,5	33,2
TÜFE (yıllık)	11,9	20,3	11,8	11,8	11,8	11,8
DIŞ TİCARET (Milyar \$)				Haz.20	Tem.20	Ağu.20
İhracat	164	177	181	13,5	15,0	12,5
İthalat	239	231	210	16,4	17,8	18,7
Dış Ticaret Dengesi	-74	-54	-30	-2,9	-2,7	-6,3
Cari İşlemler Dengesi	-41	-21	8,0	-2,9	-1,8	-4,6
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR				May.20	Haz.20	Tem.20
Teşvikli Yatırımlar (Milyar TL)	165	168	135	10.953	15.638	21.904
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	7.392	5.877	5.679	512	853	1.196
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Bin Adet-Kümülatif)				Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
Kurulan Şirket Sayıları	118	121	110	53,9	63,4	73,9
Kapanan Şirket Sayıları	33	32	33	7,3	8,5	9,9
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)				May.20	Haz.20	Tem.20
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	115,9	112,7	179,4	-165,0	-162,9	-162,2
BORÇLANMA (Milyar \$)				2019-IV	2020-I	2020-II
Dış Borç Stoku	453,8	442,6	434,2	434,2	428,9	421,9
Kamu	136,2	139,9	156,9	156,9	169,9	163,3
Özel	315,8	296,8	268,8	268,8	250,6	238,9
KREDİLER (Milyar \$)				May.20	Haz.20	Tem.20
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	238,6	224,0	201,0	169,9	170,1	170,7
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Takov. Etk. Arındırılmış)				May.20	Haz.20	Tem.20
Toplam Sanayi	9,0	1,3	-0,5	-19,9	0,1	4,4
İmalat Sanayi	8,9	1,2	-0,7	-20,6	1,0	5,1
KAPASİTE KULLANIMI (%)				Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
Kapasite Kullanım Oranı	78,5	76,8	75,9	70,7	73,3	74,6
GÜVEN ENDEKSLERİ				Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
Reel Kesim Güven Endeksi	104,9	101,4	100,4	100,7	106,2	105,3
Tüketici Güven Endeksi	68,6	67,0	58,2	60,9	59,6	82,0
Ekonomik Güven Endeksi	100,2	91,7	88,1	82,2	85,9	88,5
SANAYİ CİRO ENDEKSİ				May.20	Haz.20	Tem.20
Sanayi Ciro Endeksi	141,1	188,2	207,4	167,8	226,2	253,3
ELEKTRİK ENERJİSİ				Nis.20	May.20	Haz.20
Elektrik Enerjisi Üretimi (Milyon) (Mwh)	272,6	295,7	294,3	19.283	19.735	22.447
Elektrik Enerjisi Tüketimi (Milyon) (Mwh)	225,7	233,6	229,6	15.560	15.382	18.837
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyar TL)				Haz.20	Tem.20	Ağu.20
Bütçe Dengesi	-47,4	-72,6	-123,7	-19,3	-29,7	28,2
PROTESTOLU SENET				Haz.20	Tem.20	Ağu.20
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	940	938	916	46	41	38
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyar TL)	12,7	18,7	21,2	795	865	719
KARŞILIKSIZ ÇEK (Bin Adet)				Haz.20	Tem.20	Ağu.20
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi	435	589	542	26	8.683	18.052
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi	134	132	138	2,9	714	1.479
BORSA VE DÖVİZ				Tem.20	Ağu.20	Eyl.
BIST 100 Endeksi	1,2	0,9	1,2	1,2	1,0	1,1
Dolar/TL	3,65	4,81	5,67	6,85	7,27	7,52
İmalat PMI Endeksi	52,8	48,0	47,5	56,9	54,3	52,8
ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR						
Şirket Sayısı (Adet)	6.374	9.336	-	-	-	-
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	7.401	6.774	5.611	-	-	-

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: İZMİR

GÖSTERGE ADI	2017	2018	2019
NÜFUS-GÖÇ			
Nüfus (Bin)	4.279	4.320	4.367
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	5,3	5,3	5,3
Nüfus Artış Hızı (‰)	13,2	9,5	10,8
TR Nüfus Artış Hızı (‰)	12,4	14,7	13,9
Net Göç Hızı (‰)	5,8	3,0	4,9
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM			
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.611	1.663	1.620
Sanayi İstihdamının Payı (%)	31,1	32,4	31,0
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	524	540	534
Kadın İstihdamının Oranı (%)	32,5	32,5	32,9
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	263	265	307
İşsizlik Oranı (%)	14,0	13,8	16,0
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	15,1	14,6	17,1
TARIMSAL ÜRETİM			
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	7.598	8.103	-
Bitkisel Üretimin TR İçindeki Payı (%)	5,7	5,1	-
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)			
Kamu Yatırım Tahsis Payı (%)	2,9	1,9	-
İSO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYELER			
Üye Sayısı	62	59	62
ENFLASYON (%)			
TÜFE (yıllık)	13,1	20,4	12,4
DIŞ TİCARET (Milyon \$)			
İhracat	9.256	10.238	10.200
İthalat	9.849	9.118	7.470
Dış Ticaret Dengesi	-593	1.120	2.730
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	5,9	6,1	5,9
KAPASİTE KULLANIMI (%)			
Kapasite Kullanım Oranı	67	64	61
PROTESTOLU SENETLER			
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	45.646	46.690	49.799
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	4,9	5,0	5,4
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	740	985	1.203
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR			
Belge Adedi	431	326	276
Yatırım (Milyon TL)	7.569	13.120	5.692
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	4,3	8,3	4,2
Bölgesel Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	10,0	5,9	5,4
MALİ / FİNANS			
Bütçe Gelir/Gider	4,5	4,6	4,3
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	11,8	12,0	12,5
KREDİ/MEVDUAT			
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (%)	121,4	110,5	105,4
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)	5,7	5,8	5,7
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)	5,2	5,0	5,1
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER			
Kurulan Şirket Sayısı	4.627	4.977	5.098
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,3	5,8	6,1
Kapanan Şirket Sayısı	832	799	904
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,2	6,4	6,9
MARKA-PATENT SAYISI			
Marka Tescil Sayısı (Adet)**	5.398	5.460	4.585
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	6,9	6,7	6,4
Patent Tescil Sayısı (Adet)**	77	135	65
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	3,9	4,8	3,3
TURİZM			
Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)	762	946	1.223
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	2,4	2,4	2,7
MOTORLU KARA TAŞITLARI			
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	6,0	6,1	6,2

SON AYLIK VERİLER

YILLIK OLARAK AÇIKLANMAKTADIR.

Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
12,1	11,8	11,8
Haz.20	Tem.20	Ağu.20
920	1.045	929
749	635	648
171	410	282
6,8	7,0	7,5
2020-I	2020-II	2020-III
60	52	58
Haz.20	Tem.20	Ağu.20
2.699	2.352	2.130
5,9	5,8	5,7
42	67	39
Haz.20	Tem.20	Ağu.20
33	250	57
53	1.194	1.454
1,6	5,4	7,9
1,9	3,6	7,6
Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
3,9	4,3	4,3
11,9	11,8	11,8
2019-IV	2020-I	2020-II
103,8	104,6	109,6
5,7	5,7	5,6
5,2	5,2	5,3
Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
686	623	719
6,7	6,7	6,8
91	72	81
6,0	5,8	5,5
Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
832	771	940
6,0	6,5	6,2
38	22	47
7,2	4,5	7,5
Haz.20	Tem.20	Ağu.20
15	58	67
7,1	6,2	3,7
Tem.20	Ağu.20	Eyl.20
6,2	6,2	6,2

PAZAR ARAŞTIRMASINDA 58. ÜLKE YENİ ZELANDA

Ekonomik Yapı

Avustralya'nın güneybatısında yer alan ve çok sayıda adadan oluşan **Yeni Zelanda**, okyanus ortasındaki izole coğrafi konumuna rağmen **dünyanın en serbest ve en gelişmiş ekonomilerinden biridir**. Yeni Zelanda bu ekonomik başarısını aynı zamanda; **tarım, hayvancılık, eğitim, turizm, vb. pek çok farklı sektörde gelişmiş ve tercih edilen bir lokasyon olmasına** borçludur. Ülkenin çok kültürlü ve göçmen kabul eden yapısı da, dünyayla entegrasyonunu hızlandırmıştır. Söz konusu, kültürel ve toplumsal çeşitliliğin, parlamentoda da yer almasının sağlanması, Yeni Zelanda'nın en güçlü demokrasilerden biri olmasını da sağlamıştır.

1980'li yıllar, dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi **Yeni Zelanda'da da finansal liberalizasyon odaklı ekonomik reform hareketlerine** sahne olmuştur. Söz konusu reform hareketleri kapsamında; dış ticaretin ve kur rejiminin serbestleştirilmesi, fiyatlar ve faiz oranları üzerinde devlet kontrolünün kaldırılması, dünya ekonomisiyle entegrasyon sağlanması, vb. politikalar uygulanmıştır.

Tarım ve hayvancılık, milli gelir içerisinde azalan payına rağmen hala **en önemli sektörlerden biridir**. Tarımın söz konusu önemi, ülkenin en önemli sektörlerden olan gıda sanayiye girdi sağlamasından kaynaklanmaktadır. Ülkenin verimli toprakları ve yılın tamamında tarıma elverişli ılıman iklim yapısına sahip olması, sektörün dinamik bir yapıda olmasını sağlayan ana etkidir. Ayrıca, **organik tarıma yönelik Ar-Ge ve inovasyon çalışmaları, Yeni Zelanda'nın tarım teknolojileri alanında da öncü bir konumda olmasını** sağlamıştır.

Buğday, arpa, yulaf ve tahıl en önemli tarım ürünleri olarak dikkat çekmektedir. Meraya dayalı hayvancılık modeli, **üretim maliyetlerinin birçok ülkeye göre daha düşük olmasını** sağlamış ve bu avantajıyla **Yeni Zelanda dünyanın 3. büyük süt ürünleri tedarikçisi** konumuna yükselmiştir. Süt ürünlerinin yanı sıra; **et, balıkçılık ve diğer hayvancılık ürünlerinde de dünyanın öncü üretici ve ihracatçılarındandır**.

Ayrıca **Yeni Zelanda**, çiftçi kooperatifçiliğinde de dünyada örnek gösterilen ülkelerden biridir. Tüm bu tarımsal başarıları Yeni Zelanda'nın kendi kendine yeter bir ülke olmasını sağlamakla birlikte, **ürünlerinin yüzde 90'ını ihraç etmesini** de sağlamaktadır. En yakın ihracat pazarına bile 3 saatlik uçuş mesafesine rağmen, tarımda bu denli yüksek bir rekabetçi konum elde etmesi **Yeni Zelanda'nın akademik makalelerde ve diğer araştırmalarda bir başarı örneği olarak ele alınmasını** sağlamıştır.

Sanayi, 1980'li yılların reform sürecinde en çok geliştirilmesine çabalanan sektör olmuştur. Sektörün **ana itici gücü, tarımsal zenginlikler doğrultusunda gıda ve gıda işleme sanayidir**. Bunun yanında, kağıt, mobilya, ormancılık ürünleri, demir-çelik ve alüminyum üretimi de imalat sanayiye desteklemektedir.

Yeni Zelanda'da yeraltı kaynaklarının zenginliği, madencilik sektörünün de gelişmesini sağlamıştır. Ülkede ağırlıklı olarak altın, gümüş, demir-çelik, titanyum, kömür ve diğer mineral cevherleri bulunmaktadır. Petrol ihtiyacındaki dışa bağımlı yapıyı kırmak ve doğa dostu kaynaklarının yaygınlaştırılması için, **yenilenebilir enerji kaynaklarının yaygınlaştırılmasına** çabalanmaktadır.

Hizmetler sektörü ise ağırlıklı olarak turizm, eğitim ve finans sektörlerinden beslenmektedir. Özellikle, **Yeni Zelanda'nın dil eğitiminde ve yüksek öğretimde il sıralarda tercih edilir bir destinasyon olması** ve **ülkenin doğal güzellikleri** sebebiyle turizmde bir cazibe merkezi olması ülkeye ciddi oranda döviz girdisi sağlamaktadır. Ayrıca; inşaat, müteahhitlik ve altyapı sektörleri de ekonomiye ciddi anlamda katkı sağlamaktadır.

Liberalizasyon politikaları, Yeni Zelanda'nın dünya ticaretiyle bütünleşmesini sağlamıştır. Ülkenin ihracatındaki en önemli ürünler; et, süt ve hayvancılık ürünleri ile orman ürünleridir. İthalattaki temel ürünler ise; makina ve elektrikli aletler, mineral yakıtlar ve motorlu taşıtlardır.

Yeni Zelanda'nın 1980'li yıllarla birlikte gelişim eğilimini yukarılara taşıması, özellikle dünyanın büyük ve gelişmiş ekonomilerinin dikkatini çekmiş ve ülkeye yönelik doğrudan yabancı yatırımlar yıllar itibariyle artmıştır. **İş Yapma Kolaylığı Endeksi'nde 190 ülke arasında 1. sırada yer alması** Yeni Zelanda'nın serbest ekonomideki başarısını gösteren en önemli göstergelerden biridir. ABD, Kanada, Avustralya, İngiltere, Japonya ve Singapur gibi gelişmiş ekonomiler, Yeni Zelanda'ya en çok doğrudan yabancı yatırımı sağlayan ülkeler olup; ağırlık olarak gıda, imalat, enerji, bilişim, altyapı ve turizm sektörlerinde yatırımda bulunmaktadırlar.

Türkiye-Yeni Zelanda İlişkileri

Avustralya ile olduğu gibi Yeni Zelanda'nın da Türkiye olan ilişkilerinin temeli Çanakkale Savaşları'na dayanmaktadır. Yeni Zelanda ulusal bir gün statüsündeki Anzak Günü, ülke genelinde çok önemsenmektedir. Çanakkale Savaşları'nın ardından, Mustafa Kemal Atatürk'ün Anzak şehit ve gazilerinin ailelerine yönelik barışçıl yaklaşımı, iki ülke arasında da adeta barışçıl bir milat oluşmasını sağlamıştır.

2015'te Çanakkale Savaşları'nın 100. yıl dönümü kapsamında İstanbul'da düzenlenen barış zirvesinde Yeni Zelanda üst düzey katılım sağlamış ve söz konusu etkinlik kapsamında **iki ülke arasındaki ilişkilerin ekonomik, ticari, sosyal ve kültürel açıdan geliştirilmesi için "Türkiye-Yeni Zelanda Ortak Bildirisi"** yayınlanmıştır. Söz konusu bildiri, karşılıklı ilişkilerin geliştirilmesi açısından dikkat çekici adımlardan bir diğeri olmuş ve iki taraf arasındaki dost ülke kavramını pekiştirmiştir.

Aradaki coğrafi uzaklığa rağmen, ikili ilişkilerin geliştirilmesi yönündeki çabalar, **dış ticaret hacminin yıllar itibariyle artmasını** sağlamıştır. Türkiye'nin Yeni Zelanda'ya ihracatında temel ürünler; motorlu taşıt ve taşıt parçaları, makineler, sebze ve meyveler şeklindedir. Türkiye'nin Yeni Zelanda'dan ithalatında ise hayvancılık ürünleri, mandıra ürünleri, yün, iplik ve iplik ürünleri, medikal ürünler başı çekmektedir.

İkili ilişkilerin geliştirilmesi doğrudan yabancı yatırımlara da yansımış ve ticarete olduğu gibi özellikle inşaat ve müteahhitlik alanındaki yabancı yatırımlarda artış sağlanmıştır. **Yeni Zelanda'nın İş Yapma Kolaylığı Endeksi'ndeki liderliğinin yanı sıra, Dünya Bankası tarafından küresel ölçekte iş yapılacak en iyi ülke seçilmesi de**, bir diğeri çok önemli yatırım avantajıdır.

Yatırımda en cazip sektörler, tarım ve tarım teknolojileri, organik tarım, gıda, inşaat, altyapı, turizm, eğitim ve bilişim şeklindedir. Yatırımlarla ilgili her türlü bilgiye **Yeni Zelanda İş, İnovasyon ve İstihdam Bakanlığı'nın** yatırım biriminden ulaşılabilir.

(<https://www.newzealandnow.govt.nz/investing-in-nz>)

YENİ ZELANDA ÜLKE PROFİLİ (2019)

Nüfus (Milyon Kişi)	4,9
Nüfus Artış Hızı (%)	1,6
GSYİH (Milyar Dolar)	207,0
GSYİH (%)	2,2
Kişi Başı GSİYH (Dolar)	42.085
Enflasyon Oranı (%)	1,9
İşsizlik Oranı (%)	4,0
İhracat (Milyon Euro)-2018	38,1
İhracatta İlk 5 Ülke	Çin, Avustralya, ABD, Japonya, Güney Kore
Temel İhracat Ürünleri	Et ve süt ürünleri, Ağaç ürünleri, Sebze ve meyveler, Balıklar
İthalat (Milyon Euro)-2018	42,4
İthalatta İlk 5 Ülke	Çin, Avustralya, ABD, Japonya, Almanya
Temel İthalat Ürünleri	Makinalar, Motorlu taşıtlar, Mineral yakıtlar, Plastik ürünleri
Cari Denge (%; GSYİH)	-3,4
İmalat Sanayi (%; GSYİH)	10,0
Tarım (%; GSYİH)	5,8
Sanayi (%; GSYİH)	20,4
Hizmetler (%; GSYİH)	65,2

Kaynak: IMF, Dünya Bankası

YENİ ZELANDA KÜRESEL DIŞ TİCARET PROFİLİ (2019)

İHRACAT ÜRÜNLERİ	(Milyar \$)	İTHALAT ÜRÜNLERİ	(Milyar \$)
Süt ürünleri; kuş ve kümes hayvan yumurtaları	10,7	Nükleer reaktörler, kazanlar, makinalar	6,2
Etler ve yenilen sakatat	5,3	Motorlu kara taşıtları	5,6
Ağaç ve ahşap eşya; odun kömürü	3,3	Mineral yakıtlar ve yağlar	4,6
Yenilen meyvalar ve sert kabuklu meyvalar	2,3	Elektrikli makina ve cihazlar	3,6
Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları	1,6	Plastikler ve mamulleri	1,5
Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	1,5	Optik alet ve cihazlar	1,3
Balıklar, kabuklu hayvanlar	1,2	Eczacılık ürünleri	0,9
Nükleer reaktörler, kazanlar, makinalar	1,0	Mobilyalar	0,9
Yenilen çeşitli gıda müstahzarları	0,9	Demir veya çelikten eşya	0,8
Albüminoid maddeler	0,8	Hava ve uzay taşıtları, bunların aksamaları	0,8

Kaynak: Trademap (İlk 10 kalemi yansıtmaktadır.)

TÜRKİYE – YENİ ZELANDA TİCARET PROFİLİ (2019)

Fasıl	Türkiye'nin Y. Zelanda'ya İhracatı (Milyon \$)	Fasıl	Türkiye'nin Y. Zelanda'dan İthalatı (Milyon \$)
Yenilen meyveler	3,7	Ham postlar, deriler	1,5
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	1,6	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	1,1
Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	1,4	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	0,1
Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	0,8	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar	0,02
Hayvansal ve bitkisel yağlar	0,4	Adi metallere çeşitli eşya	0,02
TOPLAM	9,4	TOPLAM	2,9

Kaynak: TÜİK

EBSO ARAŞTIRMA

Hazırlayan

Türker ADAKALE

Kontrol Eden

Özdem EKİNCİ

İletişim: arastirma@ebso.org.tr

Aylık Ekonomi Bülteni'nin geçmiş sayılarına, <http://www.ebso.org.tr/tr/dosyalar/yayinlar/aylik-ekonomik-bulten> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Odamız tarafından kamuya açık uluslararası ve ulusal ölçekli kaynaklardan elde edilen bilgiler ve veriler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmaktadır.

Raporda yer alan metinler ve veriler sadece bilgilendirme amaçlıdır. Hazırlanan bu raporda Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde yatırım ve alım-satım hususlarında tavsiyede bulunma amacı gütmemektedir.

Rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Ege Bölgesi Sanayi Odası hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın telif hakkı olup, Odamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz.

Tüm haklarımız saklıdır.

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

www.ebso.org.tr

@ebsoorgtr